

Pracovnílékařské služby v ČR

MUDr. Vladimíra Lipšová

SZÚ

Centrum hygieny práce a pracovního lékařství

Konzultační den, 15.4.2021

Pracovní lékařské služby

- zdravotní služby PREVENTIVNÍ

Součástí je:

- **hodnocení** vlivu práce na **ZDRAVÍ**
 - **provádění pracovní lékařských prohlídek**
 - **poradenství** zaměřené na ochranu zdraví při práci, před PÚ, NZP
 - **školení** v PP
 - pravidelný **dohled** na pracovištích
-
- zajišťuje zaměstnavatel (pro zaměstnance i uchazeče)
 - písemnou smlouvou
 - i s více zdravotnickými zařízeními

Zdraví při práci

- nejvyšší stupeň

TĚLESNÉ
DUŠEVNÍ
SOCIÁLNÍ

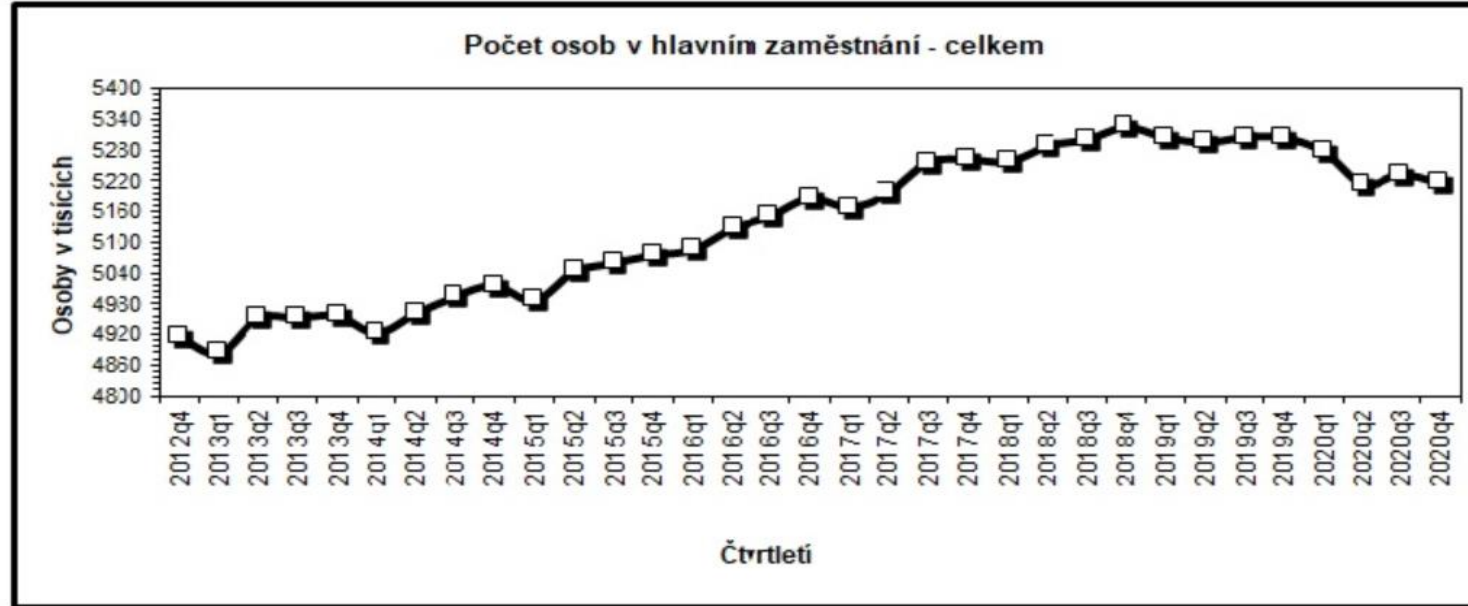
pohody při práci

- dlouhodobé udržení pracovní schopnosti a výkonnosti v práci

Pracovní populace – zaměstnanost (2012-2020, ČSÚ)

VÝVOJ POČTU ZAMĚSTNANÝCH V NH

Území: Česká republika

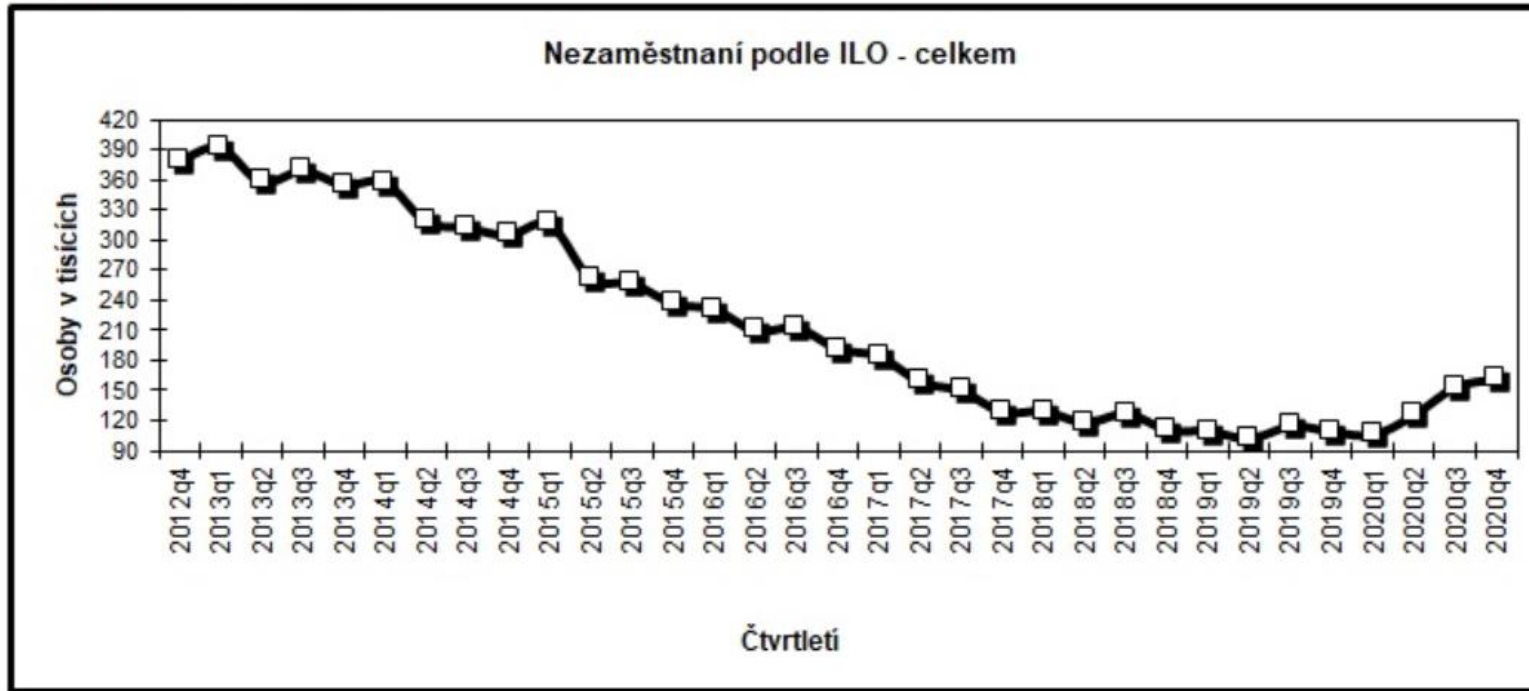

- zaměstnanost 80,5 % u 20-64 letých osob

Nezaměstnanost (2012-2020, ČSÚ)

VÝVOJ POČTU NEZAMĚSTNANÝCH

Území: Česká republika

Pracovnílékařské prohlídky

Účel:

- vyloučení nemocí, vad nebo stavů, které omezují nebo vylučují zdravotní způsobilost ke konkrétní práci

Podklady:

- informace zjištěné při dohledu na pracovišti
- údaje obsažené v písemné žádosti zaměstnavatele
- základní vyšetření
- další odborná vyšetření
- údaje uvedené ve výpisu ze zdravotnické dokumentace

Prohlídka:

- Vstupní, periodická, mimořádná – **POSUDKOVÝ ZÁVĚR**
- Výstupní, následná

Počet poskytovatelů PLS v ČR (VPL, PL)

Kraj	Počet poskytovatelů	
	Všeobecné praktické lékařství	Pracovní lékařství
Hlavní město Praha	791	15
Středočeský	737	11
Jihočeský	397	3
Plzeňský	341	6
Karlovarský	166	4
Ústecký	444	3
Liberecký	258	1
Královéhradecký	325	5
Pardubický	300	5
Vysočina	345	2
Jihomoravský	699	11
Olomoucký	421	5
Zlínský	396	4
Moravskoslezský	678	12
CELKEM	6298	87

Zdroj: NRPZS, ÚZIS,
12/2020

Odborné společnosti

- Společnost pracovního lékařství – 139 členů
<https://www.cls.cz/>
- Společnost nemocí z povolání – 75 členů
<http://spolecnostnemocizpovolani.cz/>
- Sdružení praktických lékařů - 5150 členů
<https://splcr.cz/>
- Společnost všeobecného lékařství - 4892 členů
<https://www.svl.cz/>

Kontrola kvality (SPL)

- Dotazník kontroly kvality
- Na základě evropských požadavků (ILO, WHO, UEMS OM/EASOM)
- seznam lékařů - na webových stránkách SPL (30 osob)
- odborná komise pro posuzování zdravotní způsobilosti k práci
- dosud komise nedostala žádné případy k posouzení zdravotní způsobilosti k práci.

Problematické oblasti PLS ??

- přístup poskytovatelů PLS k obsahu pracovnělékařských služeb (ne/provádění dohledu na pracovištích)
- dodržování lhůty periodických prohlídek;
- obsah Žádosti o pracovnělékařskou prohlídku;
- postup/obsah pracovnělékařské prohlídky;
- náležitosti Posudků, náležitosti předání;
- rozlišení vstupních a mimořádných prohlídek při zhoršování dosavadních rizikových faktorů při zachování stávajícího druhu práce;
- provádění periodických prohlídek u zaměstnanců na dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr;
- postup při nesouhlasu s obsahem anebo závěrem lékařského posudku.

Zdroj: semináře Verlag Dashöfer, s.r.o./BOZPprofi, 2018-2020

Přehled přezkoumávaných Posudků (2017-2019)

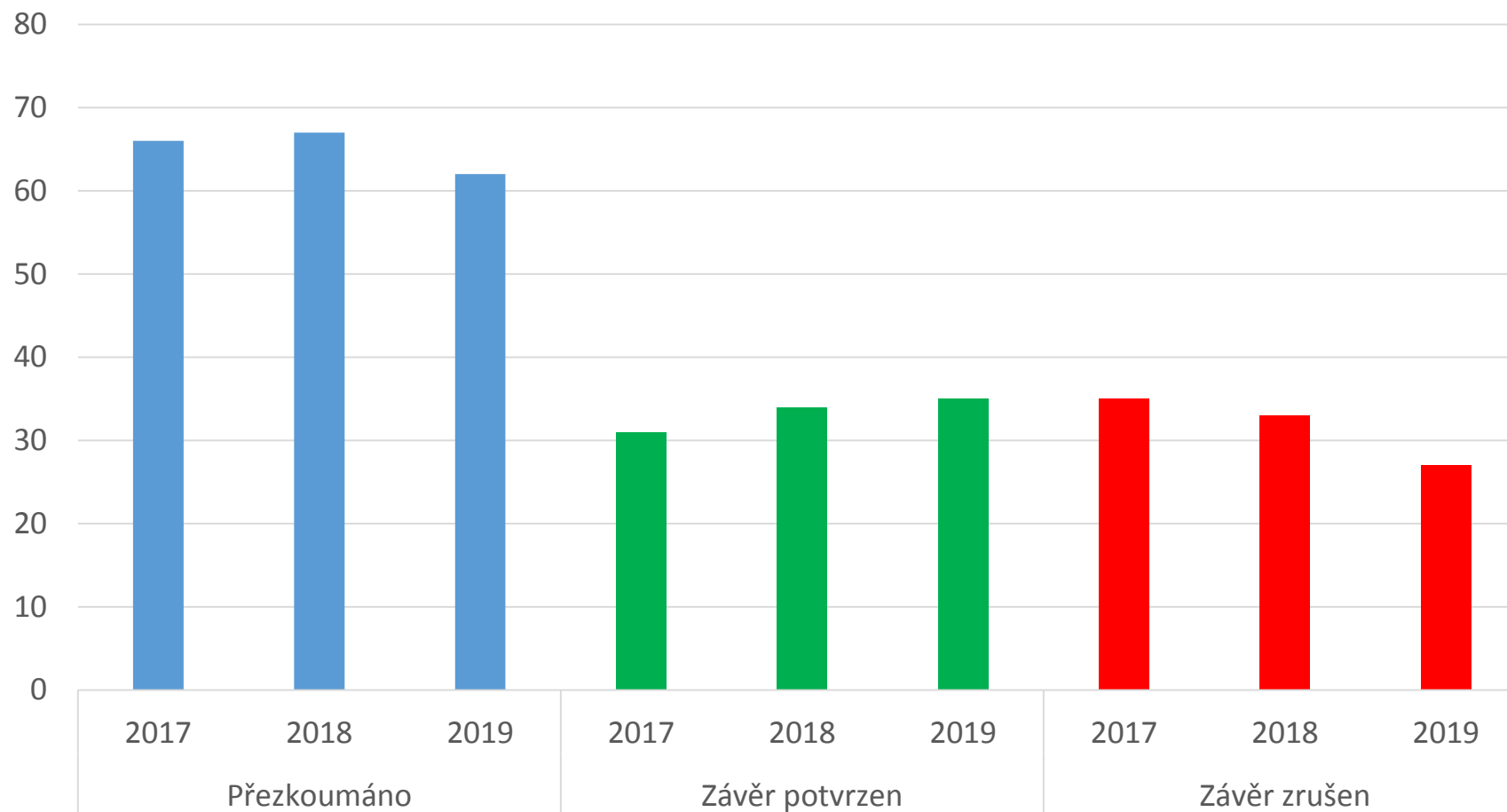
- osloveny všechny zdravotní odbory Krajských úřadů jako správní orgány příslušné k přezkoumání lékařského posudku (2020)
- požádány o informaci ohledně počtu přezkoumávaných Posudků o zdravotní způsobilosti k práci za roky 2017 až 2019
- informace byly získány z 6 krajů

Přezkumy posudků (2017-2019, 6 krajů)

Kraj	Přezkoumáno			Závěr potvrzen			Závěr zrušen		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	Data nedodána								
Středočeský	18	15	12	13	9	7	5	6	5
Jihočeský	11	17	9	0	1	1	11	16	8
Plzeňský	Data nedodána								
Karlovarský	Data nedodána								
Ústecký	7	5	4	0	0	0	7	5	4
Liberecký	Data nedodána								
Královéhradecký	7	8	6	3	5	3	4	3	3
Pardubický	16	19	25	11	18	22	5	1	3
Vysočina	Data nedodána								
Jihomoravský	Data nedodána								
Olomoucký	Data nedodána								
Zlínský	7	3	6	4	1	2	3	2	4
Moravskoslezský	Data nedodána								
CELKEM	66	67	62	31	34	35	35	33	27

zdroj: Vraný, BozpProfi, 2020, nepublikováno

Přezkumy posudků (2017-2019, 6 krajů)

Přezkumy posudků (2017-2019, 6 krajů)

- Celkem 195 Posudků o zdravotní způsobilosti k práci
- 100 posudků **bylo potvrzeno** (byl vysloven souhlas s jejich závěrem) – **51 %**
- 95 posudků bylo vráceno poskytovateli zdravotních služeb, který tento posudek vydal, a jejich posudkový závěr byl zrušen – 49 %

Hlavní důvody zrušení:

- neúplně, neaktuálně zjištěn zdravotní stav posuzované osoby (nekompletní základní vyšetření, chybí odborná vyšetření či jsou neaktuální);
- lékařský posudek vydán v době trvání dočasné pracovní neschopnosti;
- zmatečnost – nepřezkoumatelnost;
- posudek vydal neoprávněný poskytovatel;
- lékařský posudek vydán bez žádosti;
- návrh na přezkoumání LP podala neoprávněná osoba.

Neúplné/neaktuální zjištění zdravotního stavu

- nemají potřebné znalosti, možnosti ??
- nemají dostatek času ??
- čas nutný na provedení prohlídky - Vyhláška č. 79/2013 Sb.
 - vstupní p. 40/60 min.
 - periodická p. 30/40 min.
 - mimořádná p. 30/40 min.
 - výstupní p. 30/40 min.
- lékař pod časovým tlakem ??!!

Provádění doplňujících vyšetření (SPL, 2012)

Vyšetření:

- nutná k vyloučení kontraindikací
- požadovaná právními předpisy
- funkční a screeningová

Oprávnění k provádění těchto vyšetření:

- každý poskytovatel pracovnělékařských služeb (pokud se nejedná o vyšetření vyžadující dodržování zvláštních právních předpisů)
- funkční vyšetření plic, prahová tónová audiometrie, vyšetření funkcí zraku, EKG, prstová pletyzmografie

Záchyt abnormálního nálezu:

- cílené vyšetření příslušným specialistou

Doplňující vzdělávání pro VPL

- kurz Základy pracovního lékařství, IPVZ
- 10 celovíkendových seminářů
- legislativa, fyziologie práce, psychosenzorická zátěž, infekční onemocnění, chemické látky, vibrace, hluk, prach, tepelná zátěž
- certifikát
- cca 20–30 lékařů/rok (cca 500 absolventů)

Výběr poskytovatele PLS

– co zaměstnavatelé chtějí??

- Flexibilita - termíny pro objednání zaměstnance na prohlídku;
- Průběh prohlídky - maximální čekací doba v čekárně lékaře, obsah pracovnělékařské prohlídky;
- Způsob organizace prohlídek - hlídání termínů periodických prohlídek, možnosti online objednávání apod.;
- Dopravní dostupnost ordinací, zajištění lékařů ve všech lokalitách, kde má zaměstnavatel pobočky;
- Jazyková vybavenost při prohlídkách zahraničních pracovníků.

Nadstandardní zdravotní péče

- nad rámec zákonných povinností - benefit pro zaměstnance
 - preventivní screeningové programy
 - rozšíření laboratorních vyšetření
 - nabídka očkování, ...
-
- výhody i pro zaměstnavatele
 - doplněk/náhrada preventivních prohlídek ze zdravotního pojištění
 - význam u starší pracovní populace - nárůst neinfekčních chronických onemocnění - vliv na zdravotní způsobilost k práci

Podpora zdraví na pracovišti

- komplexní projekty podpory zdraví zaměstnanců
- Strava
- Pohyb
- Nekouření
- Stres
- Pracovní rizika
- www.podnikpodporujicizdravi.cz

Nové výzvy ??

- covid-19
- práce z domova
- duševní zdraví

Znalost:

- NzP, PÚ a jejich náhrad
- ergonomie OOPP
- duševního stavu populace
- BOZP

Závěr a doporučení

- **komunikace zaměstnavatel – poskytovatel**
- odborné znalosti
- dostatek času na poskytované služby
- zajištěné finanční pokrytí nákladů

vladimira.lipsova@szu.cz

WWW.SZU.CZ

Podpořeno MZ ČR – RVO (Státní zdravotní ústav – SZÚ, 75010330)